

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.142/2021/7-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Madari Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő cím1 ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím10) felperesnek a Szabó Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő cím3, ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím11) alperes ellen szerződés érvénytelensége iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2021. március 19-én kelt 36.G.42.033/2019/36. számú ítélete ellen a felperes 37. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek között 2008. január 24-én létrejött lakásvásárlási kölcsönszerződés érvénytelen.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 200.000 (kétszázezer) forint, az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló költsége merült fel;

a le nem rótt fellebbezési illeték összege 707.561 (hétszázhetezer-ötszázhatvanegy) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében elsődlegesen annak a megállapítását kérte, hogy a peres felek által 2008. január 24. napján megkötött kölcsönszerződés nem jött létre. Másodlagosan a kölcsönszerződés alábbi rendelkezéseinek érvénytelenségét kérte megállapítani: I.1. 81.550,72 CHF; I.4. pont teljes szövege; II.a) A kölcsön összege: 81.550,72 CHF; II.b) Havi törlesztőrészlet összege: 430 CHF, Deviza átváltás árfolyama: 164,09 forint/CHF, Havi kezelési költség összege: 40,78 CHF, Havi kezelési költség összege: 6.692 forint, Havi törlesztőrészlet és kezelési költség együttes összege: 470, 78 CHF, Havonta fizetendő teljes összeg: 78.024 Ft, Kezelési költség mértéke havi: 0,050%, Kezelési költség mértéke évi: 0,600%, V.4. pont teljes szövege, V.5. pont teljes szövege, V.11. pont teljes szövege, VII.2. pont teljes szövege, VIII.6. pont teljes szövege, IX.1. pont teljes szövege, IX.2. pont teljes szövege.

[2] Arra az esetre, ha a bíróság megítélése szerint a szerződés teljesítése a részleges érvénytelenség folytán lehetetlenné válik, kérte a teljes érvénytelenség megállapítását a szerződés érvényessé nyilvánítása mellett. Harmadlagos kérelme ugyancsak a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányult. A másodlagos és harmadlagos keresetben az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte annak megállapításával, hogy az elszámolás hatánapjával elsődlegesen 6.976.844, másodlagosan 8.844.515 forinttal tartozik az alperes részére. Kérte annak engedélyezését, hogy ezt az összeget 2033. január 24. napjáig havi egyenlő törlesztőrészekkel, évi 3,99%-os kamattal terhelten teljesíthesse.

[3] Másodlagos keresete jogalapjaként az I.1., I.4., II.a), II.b), V.4., V.5. és VIII.6. pontok vonatkozásában a deviza alapú nyilvántartásra és elszámolásra vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelenségére hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján. Állítása szerint nem kapott a jogszabályi előírásoknak, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) ítéleteinek és a 6/2013. és 2/2014. Polgári jogegységi határozatok követelményeinek megfelelő kockázatfeltárást.

[4] A kezelési költségre vonatkozó feltétel [II.b) pont] ugyancsak tisztességtelen, mert az adós főszolgáltatása a kamat, ami a kölcsön használatáért és kockázatáért jár, ezen felül ugyanazon szolgáltatásért további díj nem számítható fel. A kezelési költséggel szemben külön szolgáltatás nem áll. Az V.11. pont tisztességtelenségének oka, hogy késedelem esetén az alacsonyabb kamatozású devizakölcsönre is forintkamatot rendel alkalmazni, a VII.2. pont pedig számlanyitási kötelezettséget ír elő felmondás esetére. A IX.1. és IX.2. pont azért tisztességtelen, mert az alperes nem kapta meg sem az Üzletszabályzatot, sem a Kondíciós Listát, az írásbeliség követelményére figyelemmel pedig ezek is csak aláírásukkal válhatnak a szerződés részévé.

[5] Harmadlagos keresetét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjára alapította. Állítása szerint a szerződés nem tartalmazza egyértelműen a kölcsön összegét, továbbá a THM értéke és a törlesztőrészek összege sem valós.

[6] Az alperes a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint sem a szerződés, sem annak megjelölt feltételei nem érvénytelenek. Megfelelő volt az árfolyamkockázat feltárása, a kezelési költség ellenében tényleges szolgáltatást nyújt az alperes. Az V.11. és VII.2. pontok világosak és érthetőek, csak az adós szerződésszegése esetén alkalmazhatók, a számlanyitás pedig nem okoz semmilyen hátrányt a fogyasztónak. A Kondíciós Listát és az Üzletszabályzatot megismerhette a felperes, sőt át is vette azokat. A szerződés megfelel az r.Hpt. 213. §-a felperes által hivatkozott követelményeinek is. Vitatta a keresetösszegezését is.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 669.670 forint perköltséget. Rendelkezett a meg nem fizetett 618.633 forint elsőfokú eljárási illeték állam általi viseléséről.

[8] Tényként állapította meg, hogy a felperes mint adós 2008. január 24. napján ügyszám1 számon lakásvásárlási kölcsönszerződést kötött az alperessel mint hitelezővel. A szerződés I.1. pontja szerint az adósnak egy budapesti ingatlan megvásárlása céljából 81.550,72 CHF összegű kölcsönre van szüksége 300 hónapos futamidőre. Az I.2. pont értelmében a bank kötelezettséget vállal a kölcsönszerződésben meghatározott feltételekkel a kölcsön nyújtására. Az I.4. pont értelmében az adós a kölcsönszerződés aláírásával kötelezettséget vállal a kölcsön és járulékaik bank részére forint pénznemben történő visszafizetésére. Adós tudomással bír arról, hogy függetlenül a kölcsön forint pénznemben történő visszafizetésének módjától, a bank svájci frank pénznemben tartja nyilván az adós bankkal szemben is a kölcsönszerződésből eredő tartozását.

[9] A II.a) pont alapján a kölcsön összege 81.550,72 CHF, a deviza átváltás árfolyama 159,41 forint/CHF, mely alapján a kölcsön összege 13.000.000 forint. A kölcsön futamideje 300 hónap, a folyósítás időpontja 2008. január 24., a havi törlesztőrészletek száma 300. A törlesztés kezdő időpontja 2008. február 24. A II.b) pont alapján a havi törlesztőrészlet összege 430 CHF, a deviza átváltás árfolyama 164,09 forint/CHF, mely alapján a havi törlesztőrészlet összege 70.559 forint. A havi kezelési költség összege 40,78 CHF, a deviza átváltási árfolyama 164,09 forint/CHF, mely alapján a havi kezelési költség összege 6.692 forint. A kölcsön kamatlába évi 3,99%, a kezelési költség mértéke évi 0,600%. A teljes hiteldíjmutató (THM) mértéke évi 6,79%.

[10] Az V.4. és V.5. pont rögzíti a törlesztéskor irányadó árfolyamot és a törlesztőrészlet meghatározásának módját. Az V.11. pont adósi késedelem esetére a Kondíciós Listában meghatározott mértékű kényszerhitel kamat fizetését írja elő. A VII.2. pontban az adós felhatalmazza a bankot arra, hogy felmondás esetén részére a kölcsön devizanemében bankszámlát nyisson, és azt megterhelje a lejárt tartozás összegével. Az egyenleg után a Kondíciós Listában meghatározott mértékű kényszerhitel kamat fizetendő.

[11] A VIII.6. pont tartalmazza a kockázatfeltáró nyilatkozatot, amelyben az adós kijelenti, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben a banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Adós az esetleges árfolyamvesztéséget is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult.

[12] A IX.1. pont értelmében a kölcsönszerződés mellékletét képezi a bank hatályos Kondíciós Listája. Az adós kijelenti, hogy a Kondíciós Lista hatályos szövegéről és feltételeiről a kölcsönszerződés aláírását megelőzően tájékozódott és azokat elfogadja. A IX.2. pont szerint a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében a bank Lakossági Üzletszabályzata és Általános Üzleti Feltételei, az ily módon sem szabályozott kérdések tekintetében a magyar jog rendelkezései megfelelően irányadók. Adós a kölcsönszerződés aláírásával kijelenti, hogy a bank Lakossági Üzletszabályzatát és Általános Üzleti Feltételeit átvette, azokat áttanulmányozta, az azokban foglaltakat magára nézve kötelezőnek elismeri.

[13] Az alperes a 2014. évi XL. törvény alapján készített elszámolásában arról tájékoztatta felperest, hogy az elszámolás eredményeképpen az elszámolás pénzügyi teljesítésének 2015. március 27. napjával megállapított, tisztességtelenül felszámított összeg 7718,70 svájci frank. Az alperes ezt az összeget átváltotta forintra – amelynek értéke 1.844.211,65 forint –, továbbá kivonta a 19.731.608,64 forint nem esedékes felperesi tőketartozásból. A kivonás alapján a felperes nyilvántartott tőketartozása 17.887.396,99 forint.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 123. §-a, valamint az r.Ptk. 523. § -a alapján kifejtette, hogy a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereset alaptalan.

[15] A felperes által tisztességtelennek tartott szerződési feltételek közül először a deviza alapú nyilvántartásra és az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéseket [I.1., I.4., II.a), II.b), V.4., V.5. és VIII.6. pont] vizsgálta. Rögzítette, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást a kölcsönszerződés VIII.6. pontja tartalmazza.

[16] Álláspontja szerint ebből egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, ami jelentős kockázatot hordoz magában. A jelentős kockázat pedig azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek emelkedésével jár együtt. A tájékoztatóban nincs utalás arra, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek nem kell viselnie a kockázatokat. A kockázatvállalás korlátlanágát a hitelnyújtónak nem kell szó szerint feltüntetnie, elegendő, ha a tájékoztatás értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adós viseli.

[17] A tájékoztatás megfelel az EUB C-51/17. és C-186/16. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek is. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek ugyanis nem csupán alaki és nyelvtani szempontból érthetőek. Egy átlagosan körültekintő

fogyasztónak ebből a tájékoztatásból értenie kellett azt, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás gazdasági következménye a fizetési kötelezettségeinek növekedése, mivel emelkedik a törlesztőrészlet és a tőketartozás forintban kifejezett összege is. Az alperest nem terheli további tájékoztatási kötelezettség az árfolyamváltozás közgazdasági összefüggéseiről, kiváltó okáról, kezelhetőségéről és egyéb közgazdasági következményeiről, mint ahogy az sem várható el, hogy prognosztizálja az árfolyam alakulását az elkövetkező évekre, évtizedekre.

[18] A felperesnek lehetősége volt áttanulmányozni a szerződést annak aláírása előtt, valamint kérdéseket feltenni az ügyintézőnek. Az alperes nem idézett elő olyan helyzetet, ami a szerződéskötés következményeinek megismerését nehezítette volna.

[19] A felperes személyes meghallgatása során sérelmezte a részletek emelkedésének mértékét, továbbá hogy nem tájékoztatták arról, hogy kedvezőtlen árfolyamváltozás esetén nemcsak a törlesztőrészletek összege, hanem a tőketartozás is növekedik. A kölcsönszerződés VIII.6. pontja alapján viszont nem vonható le olyan következtetés, hogy az árfolyamváltozás korlátozott volna, az I.4. pont pedig külön kiemeli, hogy a bank svájci frank pénznemben tartja nyilván az adós tartozását.

[20] A felperes azt is állította, hogy szóban arról tájékoztatták, legfeljebb csak kis mértékű emelkedés várható a törlesztőrészletekben az árfolyam változásának hatására. Ezzel egyező vallomást tett volt házastársa, tanú3. is, ami azonban nem volt figyelembe vehető, mert a tanú a felperessel ellentétesen nyilatkozott arról, hogy mindannyiszor közösen jártak-e a bankban, illetve hogy a megbeszélések során szóba került-e az árfolyamváltozás. tanú2 nem emlékezett a perbeli szerződés megkötésének körülményeire. tanú1 írásban tett nyilatkozatot, de a konkrét szerződésre ő sem tudott visszaemlékezni, ezért nem volt megállapítható a VIII.6. ponttól eltérő szóbeli tájékoztatás.

[21] A kezelési költséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság az EUB C-621/17. számú ítéletére volt figyelemmel. Ennek alapján megállapította, hogy az érthetőség és világosság követelményének eleget tett az alperes a kölcsönszerződés II.b) és III.4. pontjában rögzített megfogalmazással. A kölcsönszerződés megkötésének időpontjában a magyar piacon általánosan bevett gyakorlat volt a kezelési költség alkalmazása, így a felperes nem várhatta el alappal, hogy egyedi megtárgyalás esetén az alperes eltekint ettől a díjtól.

[22] Az alperes részletesen ismertette az ellenkérelmében, hogy ez a költség milyen szolgáltatást ellentételez, azaz a kezelési költség mögött volt olyan alperesi szolgáltatás (például a kölcsön nyilvántartása, figyelemmel kísérése, ellenőrzése), amelyet ugyan nem tüntettek fel a szerződésben, de felmerülése köztudomású tény banki hitelszerződések esetén. A kezelési költség mértéke sem tekinthető eltúlzottnak sem.

[23] Az V.11. és VII.2. pont kapcsán hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy kényszerhitel kamatot csak felperesi késelem esetén alkalmazhat az alperes. Köztudomású tény, hogy fizetési késelem esetén a késedelmi kamat szankciós jelleggel rendelkezik, azaz mértéke lényegesen magasabb, mint az ügyleti kamat mértéke. A VII.2. pont alkalmazása nem jelent hátrányt felperesre nézve, mert egy újabb bankszámla nyitása nem jár költséggel. A deviza eladási árfolyam esetleges alkalmazása sem jelenthet többlet terhet felperesnek, mivel a DH törvények rendezték az árfolyamrész kérdését.

[24] A IX.1. és IX.2. pont mindössze ténymegállapításokat tartalmaz, azaz nem a felek közötti jogokról és kötelezettségekről rendelkeznek. Az EUB C-449/13. számú határozatából sem következnek a tisztességtelenség, a konkrét tájékoztatás tartalmának bizonyítása ugyanis a szabványzáradék mellett is a fogyasztóval szerződő fél terhére esik. Sem az r.Ptk. 205/B. § (1) bekezdése, sem az r.Hpt. 210. §-a nem teszi szükségessé egy kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek vagy üzletszabályzatának az adós általi aláírását.

[25] A szerződés nem érvénytelen az r.Hpt. 213. §-ának felperes által hivatkozott rendelkezései alapján sem. A kölcsönszerződés I.1. pontja 81.550,72 svájci frank összegben tartalmazza a kölcsön összegét. Az I.4. pont értelmében a felperes tisztában volt azzal a ténnyel, hogy – függetlenül a kölcsön forint pénznemben történő visszafizetésének módjától – az alperes svájci frank pénznemben tartja nyilván a tartozást. A felperes ügyleti akarata arra irányult, hogy az alperes a kölcsönt forintban folyósítsa, amelyet igazol a kölcsönszerződés II.a) pontjában meghatározott forint/svájci frank átváltási árfolyam is. A IV.1. pont is egyértelművé tette, hogy a svájci frankban nyilvántartott kölcsön folyósítására forintban fog sor kerülni.

[26] A kölcsönszerződés II.b) pontja tartalmazza a THM mértékét. Az abban kimutatható esetleges pontatlanságok nem eredményezhetik a szerződés érvénytelenségét, mivel a THM mértékének meghatározása miatt a kölcsönszerződés formailag megfelel a r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak. A helytelen mértékű THM elszámolási kérdéseket vethet fel, de nem jár az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti érvénytelenséggel.

[27] A kölcsönszerződés II.b) pontja rögzíti a havi törlesztőrészletek összegét, a II.a) pontja pedig a részletek számát és az esedékesség időpontját, azaz a kölcsönszerződés teljesíti az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjában foglalt követelményeket is. A törlesztőrészleteket nem teszi meghatározatlanná, ha az alperes naponta esetleg több árfolyamot tesz közzé. Ebben az esetben a részlet megfizetésének napján utoljára közzétett árfolyamot kell figyelembe venni, mert ez az árfolyam az, amely az adósi fizetési kötelezettség teljesítésekor utoljára hatályban volt.

[28] Indokolatlannak tartotta az elsőfokú bíróság a per tárgyalásának felfüggesztését a C-609/19., illetve a C-932/19. számú EUB eljárásokra, továbbá a THM feltüntetésével kapcsolatos jogegységi eljárásra figyelemmel.

[29] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és az alperes keresettel egyező marasztalását kérte. Másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

[30] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontosan állapította meg, de abból hibás jogi következtetéseket vont le és nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem. Az ítélet így sérti az r.Pp. 1. §-át, 3. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, továbbá az r.Ptk. 205. §-át, 205/B. §-át, 205/C. §-át, 207.§. (1) és (2) bekezdését, 209. § (1) bekezdését és a 209/A. § (2) bekezdését.

[31] A szerződés létrejöttére irányuló kereset elutasítását tudomásul vette a felperes.

[32] Az árfolyamkockázat adós általi viselésének tisztességtelenségére alapított kérelme kapcsán utalt arra, hogy az V.5. pont utolsó előtti mondata, ami lehetővé teszi az alperes számára, hogy az utolsó kamatperiódusban egyoldalúan, szubjektív módon határozza meg az árfolyamot, önmagában tisztességtelen kikötés, amire az elsőfokú bíróság egyáltalán nem tért ki az ítéletében, így nem merítette ki a keresetet.

[33] A szerződésben a kölcsönösszeg valójában csak forintban van meghatározva, nem derül ki belőle, hogy ugyanazon a napon érvényes, az alperes által alkalmazott árfolyamok közül melyik az irányadó. Az I.1. pontban megjelölt devizaösszeg csak egy hitelkeret, nem azonos a később ténylegesen rendelkezésre bocsátott forintösszeg svájci frank megfelelőjével.

[34] Az árfolyamkockázati tájékoztatás a szerződés VIII.6. pontjára korlátozódik, amiből nem tűnik ki a forint svájci frankhoz képesti súlyos leértékelődésének lehetősége, az, hogy ennek milyen hatása lesz a fogyasztó anyagi helyzetére, továbbá az sem, hogy a lehetséges változásnak nincs felső határa és az a futamidő alatt reálisan bekövetkezhet. Tisztességtelen az a szövegrész is, amely szerint „Adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében Bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult.”, mert előre lemondhatja a fogyasztót a bankkal szembeni igényérvényesítés jogáról.

[35] Az alperesnek a szerződéskötéskor rendelkezésére álló tudás birtokában tájékoztatnia kellett volna a felperest arról, hogy a kölcsön futamideje alatt szükségszerű, hogy a szerződéskötéskor a forintkölcsönökhöz képest alacsonyabb kamat előnye eltűnik az

árfolyamromlás következtében, így a kezdeti alacsonyabb törlesztőrészlet a szerződés tartama alatt mindenképp meg fogja haladni a forintkölsönök törlesztőrészletét.

[36] Tévesen értékelte az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat is. tanú1 kizárta annak lehetőségét, hogy a fogyasztó által vállalt kockázat végtelen lehet, így a felperes nem is kaphatott olyan tartalmú tájékoztatást, amelynek alapján azt gondolhatta, hogy nincs felső határa a kockázatvállalásának. tanú2 sem érezte annak a veszélyét, hogy a törlesztőrészletek összege akár kétszeres vagy háromszoros mértékűre emelkedhet, ezért ilyen tájékoztatást sem adhatott, amit alátámaszt tanú3. tanúvallomása is.

[37] A BH2020. 151 számú eseti döntés szerint az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, ha az kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazza. Nem elegendő tehát annak a pusztá közlése, hogy az árfolyam változhat, hanem annak a világos és egyértelmű gazdasági következményeit is fel kell tární a fogyasztó előtt. Ezt erősítette meg a Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú végzésében, és ezzel összhangban álló döntést hozott a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.180/2020/8. számú határozatában.

[38] Tisztességtelen a kezelési költségre vonatkozó kikötés is a BH2020. 180 számú eseti döntés és az EUB C-621/17. számú ítélete alapján. A kezelési költség tartalmát, az ellenében nyújtott szolgáltatást nem rögzíti sem jogszabály, sem a szerződés. Minden kölcsönnyújtás szükségszerű velejárója az alperes által hivatkozott műveletek összessége, ennek ellenszolgáltatása a kamat. Ezt a tevékenységet a saját érdekében végzi az alperes, ezek nélkül nem volna képes a bankszerű működésre. Az alperes nem jelölt meg semmilyen olyan költséget, ami svájci frankban merült volna fel. A százalékos mérték szerinti díjszámítás azt feltételezi, hogy a bank többletszolgáltatást nyújt a nagyobb összegű kölcsönt felvevő adósnak, ilyenre azonban nem utal a szerződés. Magyarországon, magyar bankban, magyar alkalmazottakkal végzett tevékenység ellenében nem számítható fel költség svájci frank alapon. Az ilyen jellegű tisztességtelen banki gyakorlatot észlelve vezette be a jogalkotó az r.Hpt. 210. § (5a) bekezdését, ami tiltja meghatározott költségek devizában történő felszámítását. Az aránytalanságot jelzi a 3,99 %-os kamatmértékhez képest a kezelési költség 0,6%-os mértéke.

[39] Tisztességtelen az V.11. pont késedelmi kamat mértékére vonatkozó kikötése is, mert magasabb forintkamatok nem alkalmazhatók egy alacsonyabb kamatozású devizához kötött szerződés esetében. Ezt támasztják alá a szerződés megkötését követő jogszabálmódosítások is. A BH2006. 111 számú eseti döntés szerint az idegen pénznemben fizetendő kártérítés – mint tőketartozás – után a kamat is ebben a pénznemben jár, mértékét a teljesítés helyén fizetendő kamat határozza meg; és ezzel egyező álláspontot fogalmazott meg a Fővárosi Törvényszék is egy határozatában.

[40] A szerződés IX.1. és IX.2. pontjai a fogyasztó hátrányára változtatják meg a bizonyítási terhet, ezért tisztességtelenek a 2/2011. (XII.12.) PK vélemény 2. és 3. pontjában, illetve a 2413/2011. számú Gazdasági Elvi Határozatban kifejtettekre figyelemmel is. Az EUB C-449/13. számú ítélete értelmében a tájékoztató átvételére és megismerésére vonatkozó szabványzáradéknak nincs bizonyító ereje. Erre figyelemmel sem az Üzletszabályzat, sem a Kondíciós Lista nem vált a felek szerződésének részévé.

[41] A harmadlagos kérelemmel kapcsolatban a szerződés tárgyával összefüggésben állította, hogy a szerződésben feltüntetett 81.550,72 svájci frank csak a hitelkeret összege, nem a tényleges kölcsönösszeg, amelynek a mértékét csak a folyósítást követően állapította meg az alperes, és aminek a kiszámítási módszerét a szerződés nem tartalmazza.

[42] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kérelem esetében nem az volt a kérdés, hogy a szerződés tartalmaz-e egy THM-nek nevezett adatot, hanem hogy ez az adat következik-e a szerződés rendelkezéseiből. A THM-nek kiemelt jelentőséget tulajdonít az r.Hpt. is, az Alaptörvény 28. cikkének pedig nem felel meg egy olyan értelmezés, ami elhanyagolható tartalmi elemnek tekinti a THM mértékét. Ezt támasztja alá a Kúria Pfv.VI.20.967/2015/7. számú ítélete, továbbá az EUB C-290/19. és C-453/10. számú döntése is. A szerződésben feltüntetett THM helytelensége azt is eredményezi, hogy a törlesztőrészlet összege sem valós adatokon alapul, így a szerződés ezért is semmis.

[43] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel következtetett arra, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás megfelelő volt. Ezt támasztotta alá tanú tanúvallomása is. A fedezeti ingatlan értéke 72%-kal haladja meg a folyósított kölcsön összegét, a felperes pedig a keresetében ilyen mértékű növekedés lehetőségét is elfogadta, így eddig a mértékig mindenképpen őt terheli az árfolyamkockázat. Hivatkozott az alperes a Kúria Pfv.I.20.268/2020/10. és Pfv.I.20.033/2020/12. számú ítéleteire is, amelyek megfelelőnek találták a VIII.6. pontban szereplő kockázatfeltáró tájékoztatást.

[44] A felperes tévesen értelmezi a szerződés V.5. pontját, de a forintosítás folytán ennek a kikötésnek már nincs relevanciája. A kölcsönösszeg egyértelműen meghatározott, az I.1. pontban szereplő összeg nem pusztán hitelkeret. Az alkalmazandó árfolyamot is rögzíti a szerződés, az alperes a hitelügyletekre nem is jegyez naponta több árfolyamot, de ennek azért nincs jelentősége, mert a DH törvények az bank1. árfolyamának alkalmazását írták elő.

[45] Az alperes nem svájci frankban számolta fel a kezelési költséget, mert az százalékos mértékben került meghatározása, a felperes pedig forintban fizette meg. A kezelési költség mértékének aránytalanságát a felperes nem állította az elsőfokú eljárásban, e körben az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást, így arra a fellebbezésében sem hivatkozhat a felperes.

[46] A fellebbezési ellenkérelemmel kapcsolatban a felperes utalt arra, hogy az alperes által hivatkozott kúriai gyakorlat megváltozott az alperes szerződési feltételeit illetően is, így a VIII.6. pontban szereplő tájékoztatás nem megfelelő. Az EUB időközben megszületett C-609/19. számú ítélete további követelményeket fogalmazott meg a tájékoztatással kapcsolatban, amelyeknek nem felel meg a perbeli szerződés. Nem felel meg ugyanis az átláthatóság követelményének az, ha a fogyasztóval közölt információk azon a feltételezésen alapulnak, hogy a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel. Ezzel összhangban mondta ki az EUB a C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben, hogy a felek jogai és kötelezettségei közötti jelentős egyenlőtlenség megítélésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a szolgáltató a fogyasztóhoz képest megfelelőbb eszközökkel bír az árfolyamkockázat előrejelzéséhez, továbbá a szolgáltató által viselt kockázat felső határa korlátozva van, míg a fogyasztó nem ilyen kockázatot visel. Tagadta a felperes, hogy 72%-os árfolyamkockázat vállalásáról nyilatkozott volna.

[47] A felperes a fellebbezési tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét nem tartja fenn, így arról az ítéltáblának nem kellett határoznia.

[48] A fellebbezés az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételek tisztességtelensége és ezáltal a szerződés érvénytelensége körében megalapozott.

[49] A felperes fellebbezése nem támadta az elsőfokú ítéletnek a szerződés létre nem jöttére hivatkozással előterjesztett keresetét alaptalannak ítéelő részét, így azt az ítéltábla sem érintette.

[50] A másodlagos kereset esetében az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, helytállón ismertette az alkalmazandó jogszabályokat és az EUB irányadó döntéseit, azonban tévesen következtetett arra, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatban nyújtott perbeli tájékoztatás megfelelő.

[51] Helytállón utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a tájékoztatást a VIII.6. pont tartalmazza, ezt meghaladó kockázatfeltárást ugyanis az alperes sem okiratokkal, sem tanúvallomásokkal nem bizonyított. A 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében a pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy a fogyasztó tájékoztatása megtörtént. Az alperes 25. sorszámú beadványához csatolt, bővebb tartalmú tájékoztatás felperes általi átvételét azonban semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá, tanú1 és tanú2 tanúk pedig – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt – már nem tudtak visszaemlékezni a konkrét ügyletre.

[52] Az átlagos fogyasztó számára a kölcsönszerződés felperes által támadott feltételeiből [I.1., I.4., II.a) és b), V.4. és V.5. pontok] legfeljebb az tűnik ki, hogy tartozását a bank svájci frankban tartja nyilván, ami az árfolyam változásával módosulhat. Ezekből a feltételekből az árfolyamváltozás adósra terhelésének ténye és a számítás mechanizmusa állapítható meg, amelyből a felperes legfeljebb annyit vehetett számításba, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat. Annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa azonban nem közölte vele világosan és érthetően az alperes. Egyik feltétel sem utal arra figyelemfelhívó jelleggel, hogy az árfolyamváltozás jelentősen növelheti az adós fizetési kötelezettségeit, ami számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat.

[53] Helyesen hivatkozott arra a felperes, hogy a VIII.6. pontban szereplő szabványzáradék, amely szerint az adós a tájékoztatást megkapta, illetve az ügylet kockázataival tisztában van, nem alkalmas a megfelelő kockázatfeltárás bizonyítására, hiszen nem tűnik ki belőle sem az, hogy pontosan milyen tartalmú tájékoztatást kapott a fogyasztó, sem az, hogy milyen jellegű kockázatokra utal a nyilatkozat. Annak rögzítése pedig, hogy az árfolyam alakulása az adós terheit egyaránt növelheti és csökkentheti, az elsőfokú bíróság által is idézett C-186/16. számú ítélet szerint nem elégséges, mert abból a fogyasztó nem tudja értékelni a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleg jelentős gazdasági következményeket.

[54] Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósra terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson az EUB C-186/16. számú ítélete szerint. Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása pedig a felperes által helyesen hivatkozott ítélkezési gyakorlat (pl. BH2020. 45 számú eseti döntés III. pontja) értelmében nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek, melyből következően nem állapítható meg, hogy a felperes az árfolyamkockázat korlátlan viselésére az adott kockázat mibenlétének és a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásának ismeretében vállalt kötelezettséget.

[55] Az ítéltábla utal a felperes által szintén hivatkozott BH2020. 151 számú eseti döntésre, amelyben a Kúria kifejtette, hogy tisztességtelen az árfolyamkockázat adósra hárítása, ha számára egyértelmű volt ugyan, hogy az árfolyam változásának hatásait ő viseli, azonban nem hívták fel a figyelmét az azzal járó kockázatokra, arra, hogy akár a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja. Ilyen tartalmú figyelemfelhívás a perbeli szerződés érintett rendelkezéseiből is hiányzik.

[56] A fenti határozatokban megjelenő ítélkezési gyakorlatot támasztja alá a Kúria újabb – felperes által szintén hivatkozott és BH2021. 141 számon közzétett –,

Gfv.VII.30.090/2020/9. számú végzése is kiemelve az árfolyamváltozás lehetséges súlyos gazdasági következményire vonatkozó tájékoztatás szükségességét. Az ítéltábla ezen határozatokban megjelenő gyakorlatot tekinti irányadónak az alperes által hivatkozott határozatokkal szemben.

[57] A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata sem támasztja alá, hogy felhívták volna a figyelmét arra, hogy fizetési kötelezettségét az árfolyamváltozás jelentősen növelheti, ami számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes 72%-os változást elfogadhatónak tartott volna, erre nem utalt sem a személyes meghallgatása során, sem a jogi képviselő útján megtett nyilatkozataiban. A keresetlevél azon érvelése, hogy a fedezet elvesztését mint potenciális lehetőséget elfogadta a felperes, nem jelenti azt, hogy ennek megfelelő tájékoztatást kapott, vagy ilyen tartalmú vállalást tett volna, a felperes szubjektív elképzelései pedig egyébként sem érintik a tájékoztatás megfelelőségét.

[58] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla megítélése szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes megfelelő kockázatfeltárást kapott volna. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ezért érdemben vizsgálható volt. A perbeli szerződést ugyan az r.Ptk. 2009. május 22-én hatályba lépett módosítása előtt kötötték a felek, azonban a Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában kimondta, hogy a módosításra épp a 93/13/EGK irányelv rendelkezéseire tekintettel került sor, a bíróság pedig a nemzeti jogszabályokat az ezt megelőző időszakban is úgy köteles értelmezni, hogy az megfeleljen az irányelv szövegének és céljának.

[59] Erre figyelemmel a szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában annak nem világos vagy nem érthető mivolta is megalapozza, így a tisztességtelenség további vizsgálat nélkül megállapítható volt. Az ítéltábla ugyanakkor utal arra, hogy az EUB felperes által is helyesen hivatkozott C-776/19. számú ítéletében meghatározott szempontok alapján szintén megállapítható a feltétel tisztességtelensége figyelemmel az alperes jelentős információs fölényére, és arra a körülményre, hogy a fogyasztónak – a bankkal ellentétben – csekély lehetőségei vannak a kockázatok csökkentésére.

[60] Az árfolyamkockázatot az adósra hárító rendelkezés tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat I. pontja és az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján, mert a főszoolgáltatást meghatározó rendelkezés hiányában a szerződés nem teljesíthető.

[61] Mivel az érvénytelenség jogkövetkezménye, a lehetséges elszámolás módszere és számszaki eredménye vitás, és az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja folytán ebben a körben bizonyítást nem folytatott le, az ítéltábla az érvénytelenség jogkövetkezményeit nem vonhatta le, pusztán közbenső ítélettel állapította meg a szerződés érvénytelenségét.

[62] Figyelemmel arra, hogy a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása során a bíróság jogalakítása folytán nem maradhat tisztességtelen feltétel a szerződésben, az ítéltábla a felperes által megjelölt további feltételek tisztességtelenségét és a további érvénytelenségi okokat is vizsgálta.

[63] A kezelési költséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott az EUB C-621/17. számú ítéletére, melynek értelmében három követelmény – az átláthatóság, a jóhiszeműség és az egyensúly – teljesülése esetén minősül tisztességesnek a kikötés. Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint a perbeli kikötés megfelel ezeknek a követelményeknek.

[64] Az átláthatóság világos és érthető megfogalmazást jelent. Az EUB döntése hangsúlyozza, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt egyedileg meg nem tárgyalt (az alapügy tárgyát képező és hasonló) szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék. Az a körülmény, ha a kezelési költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű beazonosítását nem teszi lehetővé a szerződés, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben. A beazonosítható szolgáltatás nélküli díjfizetési kötelezettség előírása abban az esetben nem átlátható, ha nem tudható, hogy azt miért kell fizetnie a fogyasztónak.

[65] Az r.Ptk. 523. § (1) bekezdése értelmében a kölcsönszerződésben a hitelező főkötelezettsége a pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, amellyel kapcsolatban merülhetnek fel költségei, azoknak ebben az esetben vagy a szerződésből, vagy a szerződéskötést megelőzően keletkezett egyéb okiratokból beazonosíthatóknak kell lenniük. Az EUB ítéletének 43. pontja értelmében annak van jelentősége, hogy a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege a teljes egészében tekintett szerződésből észszerűen érthető vagy levezethető-e. Ezenkívül a fogyasztónak képesnek kell lennie annak ellenőrzésére is, hogy nincs-e átfedés a különböző költségek, vagy az azok ellenében nyújtott szolgáltatások között.

[66] A „teljes egészében tekintett” szerződésnek részét képezik a felek megállapodásán túl mindazok a diszpozitív jogszabályi előírások, amelyekről a felek egyező akarattal nem tértek el, illetve a kógens jogszabályi rendelkezések is. A tisztességtelenség vizsgálata során ezért figyelemmel kell lenni az r.Hpt. előírásaira is. Az alperes helytállóan hivatkozott a 2-es számú melléklet III.7. pontjára, amely szerint a kamat az adós által a kölcsönt nyújtónak az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázatáért fizetendő. A 2-es számú melléklet I.10.3. pontja rögzíti, hogy a hitel- és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és

kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja. A 206. § pedig nyilvántartás-vezetési kötelezettséget ír elő a hitelezőnek.

[67] Ekként a „teljes egészében tekintett” szerződésből világosan kitűnik, hogy milyen adminisztratív szolgáltatások nyújtására köteles az alperes. Az is megállapítható, hogy a kezelési költség nincs átfedésben az adós egyéb fizetési kötelezettségeivel. A kezelési költség mértéke, számítási módja, fizetésének esedékessége ugyancsak világosan és érthetően szerepel a szerződésben.

[68] Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a kezelési költség nem devizában meghatározott. Mivel a szerződés deviza alapú, a kölcsön összegét meghatározó kirovó pénznem a svájci frank, így a százalékos mértékben meghatározott díj is szükségképpen devizában meghatározott lesz, forintban megfizetendő összege az árfolyamváltozásoktól függ. Mindez azonban nem eredményezi a kikötés tisztességtelenségét. Nincs akadálya ugyanis annak, hogy a hitelező az adminisztratív szolgáltatások ellentételezését ne tételes elszámolás alapján, hanem átalányként írja elő, különös tekintettel arra, hogy ezen költségek, személyi és dologi kiadások lebontása az egyes szerződésekre szinte lehetetlen. Az átalányként történő felszámítás esetében pedig észszerű és méltányos, ha az adósok az általuk igénybe vett kölcsön tőkeösszegével arányos mértékű kezelési költséget fizetnek. Ebből pedig deviza alapú szerződések esetében szükségszerűen következik, hogy a költség is követi az árfolyamok – akár kedvező, akár kedvezőtlen – változását akkor is, ha a bank költségei túlnyomó részben forintban merülnek fel.

[69] Erre figyelemmel az alperes észszerűen elvárhatta, hogy tisztességes és méltányos eljárása esetén a fogyasztó az egyedi tárgyalást követően elfogadja a kezelési költségre vonatkozó feltételt. Ezzel a kikötés a C-415/11., „Aziz” ítélet 66. pontja szerinti teszt alapján nem sérti a jóhiszeműség követelményét.

[70] Helyesen utalt az alperes arra, hogy a kezelési költség mértékének a kamathoz viszonyított aránytalanságára az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott a felperes, így az az r.Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem volt figyelembe vehető. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az aránytalanság körében egyébként sem az adott szerződés ügyleti kamatához kell viszonyítani a kezelési költséget, hanem azt kell megítélni, hogy a kamat és a kezelési költség együttesen olyan mértéket ér-e el, amely az adott időben alkalmazott piaci kamatszintet jelentősen meghaladja (Kúria Gfv.VII.30.088/2020/10. számú ítélete).

[71] Alaptalan a felperes fellebbezése a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezés, az V.11. pont tekintetében is. A felperes által hivatkozott jogszabályi előírások a perbeli szerződés megkötésekor nem voltak hatályban, így az ügyben nincs relevanciájuk. A felperes pusztán állította, hogy a devizában meghatározott tartozás után magasabb forintkamatot kell fizetnie, ez azonban a peradatok alapján nem volt megállapítható. A támadott feltétel

mindössze annyit tartalmaz, hogy késedelem esetén a Kondíciós Listában meghatározott kamatot köteles fizetni az adós a kényszerhitel után, annak forint- vagy devizajellegére, mértékére nézve semmilyen utalást nem tartalmaz. Amennyiben a késedelmi kamat túlzott mértékű, az adós annak mérséklését kérheti az r.Ptk. 301. § (3) bekezdése alapján. Helytállóan hivatkozott azonban az elsőfokú bíróság arra is, hogy a késedelmi kamat mértékének vizsgálatakor nem hagyható figyelmen kívül annak szankciós jellege sem.

[72] A kölcsönszerződés IX.1. és IX.2. pontjával kapcsolatban a felperes tévesen értelmezi az EUB C-449/13. számú ítéletét, illetve az EBH2011. 2413 számú határozatot. Mindkét döntésből az következik ugyanis, hogy a támadott feltétel önmagában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a fogyasztó megkapta a kérdéses iratokat, így a bizonyítási terhet nem fordítják meg. Ebből következően viszont tisztességtelenségük sem állapítható meg. A felperes tévesen értelmezi az r.Ptk. 205/B. § (1) bekezdését is, ennek alapján ugyanis nem szükséges az Üzletszabályzat vagy a Kondíciós Lista aláírása ahhoz, hogy az a szerződés részévé váljon, hanem elegendő, ha a bank lehetővé tette annak fogyasztó általi megismerését, utóbbi pedig azt elfogadta.

[73] Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésére alapított harmadlagos kereset kapcsán is. A kölcsön összege a szerződésben világosan rögzített, mind forintban, mind devizában meghatározott, az okirat az árfolyamot is tartalmazza. A szerződés megfelel az 1/2016. Polgári jogegységi határozat követelményeinek, a folyósított összegnek pedig nincs jelentősége, a szerződés mikénti teljesítése annak érvényességére nem hat ki.

[74] A THM feltüntetésével kapcsolatban az elsőfokú ítéletet követően született meg a Kúria 6/2021. Polgári jogegységi határozata, amelyben a felperes által hivatkozott eseti döntéssel ellentétben azt mondta ki, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. A perbeli szerződés II.b) pontja tartalmazza a teljes hiteldíjmutatót, a PJE határozat értelmében pedig annak esetlegesen téves volta nem befolyásolja a szerződés érvényességét. A szerződés mind forintban, mind devizában átláthatóan rögzíti a törlesztőrészletek összegét is a II.b) pontban, így az érvénytelenség az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem volt megállapítható.

[75] A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre figyelemmel az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és – az árfolyamkockázatra vonatkozó feltétel tisztességtelensége folytán – közbenső ítéletben állapította meg a szerződés érvénytelenségét alaptalannak ítélve a felperes által hivatkozott egyéb érvénytelenségi okokat.

[76] A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság feladata, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei körében az eset összes körülményeire figyelemmel eldöntse, az ítélkezési

gyakorlatban kialakult módszerek közül melyik megoldás alkalmazható, és ennek megfelelően elvégezze a felek közötti elszámolást.

[77] A másodfokú eljárásban felmerült perköltséget az ítéltábla csak megállapította a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja alapján azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell határoznia.

[78] A peres felek jogi képviselőinek ügyvédi munkadíját az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése szerint, a másodfokú eljárás kisebb munkaterhe alapján állapított meg arra is figyelemmel, hogy az alperes nem jelent meg a másodfokú tárgyaláson.

Budapest, 2021. június 30.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: